

Franjo TOPIĆ

Crkva i kultura u Europi

Papinsko vijeće za kulturu (PVK) organiziralo je u dvorcu Klingenthal od 9. do 12. rujna 1999. prvo zasjedanje predsjednika ili predstavnika Vijeća za kulturu europskih Biskupskih konferencija. Neposredni motiv Vijeća za sazivanje ovoga skupa bio je pripremiti biskupe i Crkvu za Drugu posebnu biskupsku sinodu Europe a daljni motiv bio je skrenuti pažnju mjesnih Crkava na važnost kulture i za Crkvu i crkvene djelatnike te se u pozivu veli: "Pastoral kulture potiče rastuće zanimanje u Crkvi, kako svjedoče biskupi kod pohoda *ad limina*, Biskupske sinode i Biskupske konferencije, kao i svi oni koji su, po bilo kojem naslovu, zauzeti na liniji susreta vjere sa kulturama našeg vremena." Susret je bio i na crti Papine svijesti o važnosti kulture za novu evangelizaciju i za dublju proslavu Velikog jubileja. Nova evangelizacija se događa u Europi u kojoj je često prisutno nevjerovanje i religiozna ravnodušnost. Pastoral kulture bi trebao pomoći da životna linfa Evandjelja proдре i u kulture "da bi se obnovile iznutra i preobrazile, u svjetlu Objave, slike čovjeka i društva koje modeliraju kulture".

Kard. Paul Poupard, predsjednik PVK, otvorio je zasjedanje. Ponajprije je želio sačiniti kratku sliku Europe danas i vjere u njoj. Naglasio je da je i kao član mnogih vatikanskih dikasterija zamijetio sve veću ulogu kulture u djelovanju Crkve iako još ima nekih koji smatraju da je kultura nešto efemerno u životu Crkve. Sugerirao je svim sudionicima da traže nove načine za pristup kulturnoj problematici. Osvrnuo se i na sadašnje stanje duhova u Europi. Nakon pada komunizma 1989. smatralo se da će se moći brzo izgraditi Europa kao obećana zemlja. Danas su mnogi razočarani. Možda danas nema toliko ateizma, potcrtao je kard. Poupard, ali ima indiferentizma, agnosticizma što dobrim dijelom ilustrira i pojava i širenje mnogih sekta.

Možda je središnje predavanje bilo ljubljanskog nadbiskupa Franca Rodéa pod naslovom "*Govorit ću tvom srcu*": *proročki karakter pastoralne kulture*. Dolazeći iz donedavno socijalističkog društva posebno je govorio o padu komunizma i njegovim posljedicama. Misli da nije dovoljno pastoralno i teološki vrednovana i ocijenjena važnost ovog događaja. I danas je prisutno dosta ateizma, možda u drugoj formi. S iskustvom dugogodišnjeg tajnika PVK, smatra da svaka mjesna Crkva treba više pokazati interesa za kulturu i njezin pastoral.

U nedostatku prostora za predstavljanje pojedinih predavanja čini mi se korisnim za sve one koji su zainteresirani za ovu problematiku navest predavače i teme:

Slovenski isusovac profesor na Gregorijani i direktor rimskog centra "Ezio Aletti" p. Marko Rupnik govorio je na temu: *Koji pastoral za umjetnike?* Irski biskup iz Limericka mons. Donal B. Murray i dominikanac iz Turske p. Alain Fontaine: *Zauzimanje u pastoralu kulture u posebnim situacijama: Irska i Turska.* Poznati poljski redatelj Krzysztof Zanussi: *Sredstva društvenog priopćavanja: ulog i izazov za pastoral kulture.* Prof. fizike na Katoličkom sveučilištu u Lublinu i nadbiskup Lublina Jozef M. Zycinski: *Ulog u pastoralu znanstvenih ambijenata.* Generalni tajnik Vijeća Biskupskih konferencija Europe (CCEE) Aldo Giordano i don Peter Fleetwood iz PVK govorili su o: *Kulturna dimenzija pastorala u kontekstu sekta i novih religioznih pokreta.* Talijanski biskup iz Albe mons. Sebastiano Dho: *Inicijativa Biskupske konferencije Italije: "Kulturni projekt u kršćanskoj perspektivi".* Nadbiskup Luksemburga mons. Fernand Frank: *Kultura, privilegirano mjesto susreta s nevjerujućima.*

O svim predavanjima bila je redovno duga i zanimljiva rasprava. Svaki predsjednik ili predstavnik Vijeća za kulturu govorio je o odnosu između vjere, Crkve i kulture u vlastitoj zemlji kao i o osobnom radu na ovom području. Sudjelovalo je uz četiri člana PVK, šesnaest nadbiskupa i biskupa te deset drugih predstavnika. U ime Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine sudjelovao je autor ovih redaka, a iz Hrvatske profesor Vrhbosanske katoličke teologije i dubrovački biskup mons. Želimir Puljić. Bosna i Hercegovina je bila posebno zanimljiva zbog toga što se ovdje susreću tri velika svijeta pa i kulture: katolički, pravoslavni i islamski. Kardinalu Poupardu uručena je knjiga *Sarajevski memento* koji rezimira izniman, vrlo bogat i nevakidašnji kulturni rad u ratnom Sarajevu od 1992. do 1995. godine.